

УДК 025.5:640.4(41+73)

Антонович Володимир Сергійович,
аспірант
Київського національного університету
культури і мистецтв
vova.trtt.mc@gmail.com
ORCID 0000-0002-7566-4683

ДІЯЛЬНІСТЬ БІБЛІОТЕК ПО ІНФОРМАЦІЙНО- КОМУНІКАЦІЙНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЮ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СФЕРИ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Мета роботи. Виявити та охарактеризувати діяльність бібліотек по інформаційно-комунікаційному забезпеченню готельно-ресторанної сфери у зарубіжних країнах. **Методологія дослідження** полягає у використанні методів прямого та зворотного аналізів зарубіжної практики щодо даної проблематики. **Наукова новизна** статті полягає у розкритті діяльності бібліотек по інформаційному забезпеченні готельно-ресторанної сфери у зарубіжних країнах. **Висновки.** У зарубіжній практиці поєднання готельно-ресторанного сервісу з бібліотеками створює нові напрями діяльності; можливість вдосконалювати існуючі моделі. Такі нові підходи забезпечують комфортні умови для науковців, любителів читати, поціновувачів періоджерел і унікальної інформації та працівників сфери гостинності. Зарубіжний досвід чітко дає зрозуміти, що за потреби бібліотекар може освоїти вузьку спеціалізацію і стати незамінним працівником для сфери готельно-ресторанних послуг, як у випадку з бібліотекарем сиру і бібліотекарем вина. Крім того збільшується рівень поінформованості фахівців за умови користування послугами бібліотеки, і рівень професійних знань.

Ключові слова: бібліотеки, готелі-бібліотеки, бібліотекар вина, бібліотекар сиру, цифровий розрив.

Антонович Владимир Сергеевич,
аспірант
Киевского национального университета
культуры и искусств

ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ БИБЛИОТЕК ПО ИНФОРМАЦИОННО- КОМУНИКАЦИОННОМУ ОБЕСПЕЧЕНИЮ ГОСТИНИЧНО-РЕСТОРАННОЙ СФЕРЫ В ЗАРУБЕЖНЫХ СТРАНАХ

Цель статьи. Выявить и охарактеризовать деятельность библиотек по информационно-коммуникационному обеспечению гостинично-ресторанной сферы в зарубежных странах. **Методология исследования** заключается в использовании методов прямого и обратного анализа зарубежной практики по данной проблематике. **Научная новизна** статьи заключается в раскрытии деятельности библиотек по информационному обеспечению гостинично-ресторанной сферы в зарубежных странах. **Выводы.** В зарубежной практике сочетание гостинично-ресторанного сервиса с библиотеками создает новые направления деятельности; возможность совершенствовать существующие модели. Такие новые подходы обеспечивают комфортные условия для ученых, любителей читать, ценителей первоисточников и уникальной информации и работников сферы гостеприимства. Зарубежный опыт четко дает понять, что при необходимости библиотекар может освоить узкую специализацию и стать незаменимым работником для сферы гостинично-ресторанных услуг, как в случае с библиотекарем сыра и библиотекарем вина. Кроме того, увеличивается уровень информированности специалистов при условии пользования услугами библиотеки, и уровень профессиональных знаний.

Ключевые слова: библиотеки, гостиницы-библиотеки, библиотекар вина, библиотекар сыра, цифровой разрыв.

Antonovych Volodymyr,
post graduate-student
Kyiv National University
of Culture and Arts

THE ACTIVITY OF LIBRARIES ON INFORMATION AND COMMUNICATION PROVISION OF HOTEL AND RESTAURANT SPHERE IN FOREIGN COUNTRIES

*Foreign scientists do not pay enough attention to the problem of information and communication support for the hotel and restaurant sector. The study of this issue is often found only superficially or dispersedly. Most of the work on the topic of information and communication support relates to the field of education, the hotel and restaurant sector is presented in its individual components: studies of specific restaurants, dishes, drinks, the activities of the kitchen workers, restaurant hall, bar, restaurant management, hotel functional units and the like. The interaction of libraries with the hotel and restaurant sector occurs by creating specific branches of science to support the national economy and equipping educational institutions to provide the necessary personnel, as well as by combining hotels, restaurants with libraries and developing prestigious institutions that offer a wide range of essential services at the level of the library. **The purpose of the article** is to identify and characterize the activity of libraries for information and communication provision of hotel and restaurant sphere in foreign countries. **The methodology** of the study is to use the methods of direct and reverse analysis of international practice in this regard. **The scientific novelty** of the article is to uncover the activities of libraries for information provision of the hotel and restaurant sector in foreign countries. **Conclusions.** In international practice, the combination of hotel and restaurant service with libraries creates new directions of activity, the ability to improve existing models. Such new approaches provide a comfortable environment for scholars, readers, lovers of the primary sources, and unique information and hospitality workers. International experience makes it clear that, if necessary, the librarian may acquire a narrow specialization and become an indispensable worker in the field of hotel and restaurant services, as in the case of the cheese librarian and the wine librarian. Besides, the level of knowledge of specialists increases with the use of library services, and the level of professional knowledge.*

Key words: *libraries, hotel-libraries, librarian of wine, chemist librarian, digital divide.*

Актуальність теми дослідження. Діяльність бібліотек з готельно-ресторанною сферою створює нові напрями їх взаємодії, розвитку народного господарства та нових освітніх вимог до навчальних закладів для забезпечення потрібними кадрами, а також передбачає об'єднання готелів та ресторанів з бібліотеками і розробку незвичайних закладів, які надають широкий спектр послуг основного спрямування на рівні з бібліотечними.

Аналіз досліджень і публікацій. Розглядати питання по інформаційно-комунікаційному забезпеченню готельно-ресторанної сфери у зарубіжних країнах потрібно враховуючи той навчально-методичного та науковий доробок, який існує на сьогоднішній день, а саме праці М. Строгаль [2], О. Eigenbrodt [3], К. Fawcett [7], V. Kirchberg [4], В. Lear [5], J. Fartier [6] та інші.

Мета роботи – виявити та охарактеризувати діяльність бібліотек по інформаційно-

комунікаційному забезпеченню готельно-ресторанної сфери у зарубіжних країнах.

Виклад основного матеріалу. Світова практика передбачає не тільки комунікацію з боку бібліотеки, але і випадки коли готелі виступають ініціаторами встановлення міцних зв'язків з бібліотекою, читачами, науковцями. Такими прикладами є готелі-бібліотеки, які на рівні з функцією місця проживання (ночівлі) виконують функції культурного центру, закладу бібліотечного спрямування. Розташовані вони по всій географічній площині земної кулі і мають різноманітну історію. Одним з таких готелів є Бібліотека Гладстона, яка розташована в селищі Хауарден, в Уельсі і займає будівлю історичної бібліотеки. Колекція бібліотеки-готелю зібрана колишнім прем'єр-міністром Великобританії Вільямом Гладстоном, який займав посаду голови уряду Великої Британії рекордні чотири терміни. Будучи

бібліофілом він накопичив понад 30 000 книг і розмістив їх у будівлі, яку було передбачено для ночівлі, споживання їжі та навчання. Колекція бібліотеки-готелю постійно змінювалась і будівля періодами не функціонувала за призначенням, лише у 1902 році бібліотека Гладстона відкрилася в сучасному вигляді і статусі національного пам'ятника. Цей заклад гостинності налічує 26 номерів, кафе, та головним тут є колекція книг, яка налічує 250000 найменувань [7].

В Портленді, США, розташований Хітман готель, який є історичним і завдяки партнерству з книжковим магазином «Powell Books», а також некомерційними літературними митцями має свою книжкову каталогізовану бібліотеку що нараховує понад 2700 підписаних найменувань. Він функціонує як найбільша в країні незалежна бібліотека-готель та має одну з найбільших в світі автографованих бібліотек (колекція включає підписи лауреатів Нобелівської премії та переможців Пулітцерів, лауреатів премій та поетів США, колишніх президентів США та інших видатних осіб). Чотири дні на тиждень власний бібліотекар організує в окремому приміщенні зустріч з відвідувачами, де знаходиться колекція в понад 2000 книжок і вони отримують можливість ознайомитись з колекцією, переглянути детальніше назви та вибрати праці, щоб потім почитати їх у власних номерах [7].

У Вашингтоні, США, знаходиться бібліотека-готель Джеферсон, який наповнений речами із життя Томаса Джефферсона, згадками про діяльність третього президента Сполучених Штатів Америки. Ресторан цього готелю відзначений зіркою Michelin, але окрасою готелю вважається кімната з книжками, які належать до особистої колекції Джеферсона. Гості цього закладу можуть ознайомитися з титрами, що відображають епоху Джефферсона чи його улюбленими іграми, або вибрати твори, підписані відомими авторами, такими як Дейв Баррі та Рон Чернов, які залишилися в готелі в якості гостей [7].

У Міннеаполісі, США, є готель Коммонс, який пропонує гостям власну колекцію книг і інших джерел познайомитися з якою допомагає дворецький, який доставляє книгу гостю. Якщо у гостя виникає потреба в спілкуванні

з бібліотекарем то готель пропонує звернутися до закладів, які знаходяться поряд, а саме Університету Міннесоти і однієї з найбільших незалежних мистецьких організацій, Лофт-Літературного Центру [7].

У Нью-Йорку знаходиться Бібліотечний Готель, що налічує більше 6000 книг, які знаходяться у приватних кімнатах та громадських приміщеннях, а кожні 10 поверхів поділені на категорії: філософія, релігія, математика та наука, технології тощо. Індивідуальні готельні номери прикрашені відповідно жанрів, тобто гості можуть перебувати в атмосфері зоології, міфології, астрономії і тому подібному [7].

Сучасну діяльність бібліотек не можливо уявити без участі в інформаційному просторі. Однією з цікавих праць виявлених в ході дослідження поставленої проблеми є стаття німецького вченого Олафа Ейгенбротта «Як спроектувати бібліотеки для всіх? Забезпечення простої інформаційної участі» у якій автор стверджує, що на теперішній час потрібно будувати інформаційне суспільство, яке створює доступ до даних, змінює їх, забезпечує користування і обмін знаннями. Він стверджує, що бібліотеки є нічим іншим як проявом простору інформаційної участі в процесі побудови архітектур (мереж, технологій обміну інформацією) у фізичному і віртуальному прояві цього слова. В інформаційному суспільстві велике значення належить «цифровому розриву», або як прийнято це ще називати «інформаційній нерівності». «Інформаційна нерівність» має не лише фізичний характер (є доступ до мережі у користувача чи ні; розвинена країна або навпаки; наскільки суспільство забезпечене комп'ютерною технікою і тому подібне), а й залежить від таких факторів як освіта, освіченість, вміння працювати з ІТ технологіями, статус зайнятості, вміння говорити іноземними мовами. О. Ейгенбротт вказує на важливість створення відкритого доступу до інформаційного простору бібліотек, що вони повинні усунути бар'єри доступу до фізичного і віртуального вмісту таких закладів. Автор також зазначає, що бібліотеки є колективною пам'яттю людства і повинні зберігати знання недоторканими у друкованому та цифровому форматах, для подальшого слугування на користь людства [3].

Бібліотекар О. Ейгенбротт акцентує увагу на концепції «Мак-Доналднізації» Волькера Кірхберга [4, 64]. Вона включає чотири важливі питання, які стосуються бібліотек: обмін цінною інформацією і її повнота; орієнтація на потреби культурних і освітніх послуг та продуктів; невизначеність майбутньої інституційної ролі; нестача фінансових та кадрових ресурсів [3].

Науковець наголошує на тому, що потрібно заохочувати суспільство працювати з інформацією, а найкращим способом це зробити є створення зручних зон в яких комфорт не означає, що потрібно контролювати і керувати всім в бібліотеці і нав'язливо спрямовувати користувача, він повинен сам налаштовуватись і вивчати все паралельно за допомогою працівників. Тобто потрібно використовувати тонкий контроль через імітацію досвіду, такий як в «Мак-Доналднізації» [3].

З розвитком готельно-ресторанної сфери з'являються і нові напрями бібліотекознавства. У США популярність набуває професія бібліотекаря вина і відповідно до цього створюються бібліотеки, що займаються проблемами цієї галузі. Одна з таких бібліотек знаходиться в Хелдсбурзі, місті, яке розташовано в окрузі Сонома штат Каліфорнія. Вона функціонує в рамках публічної бібліотеки і обслуговує фахівців з винної галузі (домашніх виноробів, виноградарів, фахівців зі збору купажів, професіоналів гостинності, корпоративних ділових партнерів) та любителів вин або споживачів алкоголю, які цікавляться даним напоєм, надає доступ до різноманітної технічної документації, рідкісних книг (в яких представлена світова історія вина), розповідей та архівної інформації, інформації про ресурси, які використовуються для виготовлення вина починаючи від вирощування винограду і закінчуючи кінцевим продуктом. У Законі України «Про виноград і виноградне вино» купаж визначається як така суміш різних виноматеріалів, коньячних спиртів, яка знаходиться в певних пропорціях і відповідає технологічним інструкціям, що забезпечує вину і коньяку типовість, а також стабільні органолептичні та фізико-хімічні показники [1].

Типовими завданнями винного бібліотекара (керівника) є: забезпечення лідерства,

планування та організації роботи бібліотеки; участь у розробці та реалізації системних цілей, завдань та пріоритетів; внесення рекомендацій що до розподілення бюджету винної бібліотеки; діяльність з управління грантами у складі управлінського персоналу; керування волонтерським рухом бібліотеки; управління та каталогізація наявних ресурсів; підтримання позитивних відносин з зовнішніми групами включаючи любителів вин, підприємств виробників та представників винної промисловості; участь у прогнозуванні змін у потребах громад та змін в технологіях надання інформаційних послуг; постійна обізнаність в актуальних технологічних процесах, які на пряму впливають на діяльність бібліотеки; забезпечення засобів масової інформації, включаючи цифрові ресурси, актуальною інформацією про діяльність бібліотеки; виконання обов'язків керівника філії за його відсутності; участь у заходах місцевої громади для формування громадської підтримки функціонування бібліотеки та фандрейзингу; сприяння створенню нових ресурсів групами користувачів; участь в підготовці персоналу. Окрім завдань винний бібліотекар має також і ряд обов'язків до яких належить: забезпечення публічності, дружелюбності, ввічливості, консультування меценатів щодо використання бібліотекою матеріалів та обладнання, включаючи автоматизовані каталоги та програмне забезпечення для роботи в мережі Інтернет; вміле ведення довідкових пошуків використовуючи різні бази даних, внесення оновлень в власні бази даних та методи пошуків; забезпечення широкомасштабних консультаційних послуг для читачів з професійним та професіональним досвідом; роз'яснення політики та основних операцій бібліотеки для персоналу та власників (вищого керівництва). Також винний бібліотекар повинен брати участь у розробці колекції бібліотеки: пропонувати нові книги, довідкові матеріали, аудіо- та відеокасети, електронні засоби масової інформації, Інтернет-ресурси та інші бібліотечні матеріали, виконуючи це своєчасно та за встановленим графіком [5]. Нам важлива думка науковця М. Строгаль, який у дослідженні «Благодійність і фандрейзинг: зарубіжний досвід» визначає фан-

дрейзинг як сучасний інструмент мобілізації коштів в благодійні фонди; діяльність, яка спрямована на визначення і пошуку потенційних каналів надходження фінансування [2, 47], що також необхідне і у діяльності бібліотек і готелів.

З'ясовано, що бібліотекар вина виконує представницькі функції за допомогою забезпечення інформаційних послуг, а саме: представляє бібліотеку на зустрічах із громадою або певними її групами відповідно до інтересів на професійному рівні; розвиває аудиторію користувачів послуг бібліотеки та робить ресурси доступними для загалу; організовує привітальні та інші заходи для різних груп інтересів; проводить цікаві та визначні виставки. До інших обов'язків належить: участь у зібраннях бібліотекарів; рекомендації що до придбання обладнання, а також перегляд політики та здійснюваних процедур для покращення обслуговування головних груп користувачів та ефективності діяльності у визначених програмах; своєчасне внесення відповідних записів та розробка необхідної документації [5].

Особа, яка займає посаду бібліотекар вина, повинна знати: основні принципи, методи та розуміти як практично їх використати в адмініструванні, розробці бюджету, наданні бібліотечної довідки, поповненні колекції та інших професійних бібліотечних послугах; основи надання консультаційних послуг; принципи, методи та процедури каталогізації, індексації, класифікації та організації бібліотечних матеріалів; принципи та методи публічних відносин, залучення громадськості та просування послуг; методи та принципи ефективної співпраці з урядовими установами, громадськими організаціями, різними професійними прошарками суспільства, освітніми організаціями та окремими представниками громадськості; методи ефективного забезпечення високого рівня обслуговування клієнтів бібліотеки; винну промисловість. Поєднуючи ці всі знання бібліотекар вина отримує можливість: стати висококласним спеціалістом з питань вина та виноробства; вибирати, тренувати, контролювати, мотивувати та оцінювати штат волонтерів; виконувати професійні задачі, пов'язані з бібліотекою; визначати по-

треби суспільства та брати участь у розробці колекції, оцінюючи та рекомендуючи матеріали для придбання; реагувати тактично і дипломатично під час взаємодії з персоналом, громадськістю, громадськими організаціями при належному дотриманні та впровадженні здорової політики, процедур і практики бібліотек; створювати, підтримувати та сприяти позитивним та ефективним робочим стосункам зі споживачами послуг бібліотеки на різних рівнях діяльності [5].

Цікавою для дослідження є діяльність «Американської асоціації сиру» по підборі менеджера 2016 року де однією з вимог є наявність у менеджера чотирьохрічного акредитаційного ступеня бакалавра в галузі бібліотечної науки (цифрової бібліотечної науки), а ще краще магістра бібліотечної науки. Місія цієї організації полягає в забезпеченні сирної промисловості освітніми ресурсами та мережевими можливостями, одночасно заохочуючи найвищі стандарти виробництва сирів, орієнтовані на безпеку та стійкість, а завдання визначені як підтримка, просування та презентація сирної продукції для більш широкої спільноти та промисловості [6].

Наукова новизна. Виявлено та охарактеризовано діяльність бібліотек по інформаційно-комунікаційному забезпеченню готельно-ресторанної сфери у зарубіжних країнах, окреслено результат такої взаємодії.

Висновки. Отже, в зарубіжній практиці поєднання готельно-ресторанного сервісу з бібліотеками створює нові напрями діяльності; можливість вдосконалювати існуючі моделі. Такі нові підходи забезпечують комфортні умови для науковців, любителів читати, поціновувачів першоджерел і унікальної інформації та працівників сфери гостинності.

Зарубіжний досвід чітко дає зрозуміти, що за потреби бібліотекар може освоїти вузьку спеціалізацію і стати незамінним працівником для сфери готельно-ресторанних послуг, як у випадку з бібліотекарем сиру і бібліотекарем вина. Крім того збільшується рівень поінформованості фахівців за умови користування послугами бібліотеки, і рівень професійних знань.

Список використаних джерел

1. Про виноград та виноградне вино: Закон України від 16.06.2005 № 2662-IV. Дата оновлення: 23.11.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2662-15>. (дата звернення: 23.11.2018)
2. Строгаль М. О. Благодійність і фандрейзинг: зарубіжний досвід. Культура України. Культурологія. Харків, 2016. Вип. 52. С. 46-56
3. Eigenbrodt O. Designing Library Facilities for Everyone? Providing Space for Informational Participation. BOBCATSSS. Berlin, 2008. № 16. P. 89-102 URL: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.465.1712&rep=rep1&type=pdf>
4. Kirchberg V. Gesellschaftliche Funktionen von Museen : makro-, meso- und mikrosoziologische Perspektiven. Wiesbaden, 2005. 394 p.
5. Lear B. Wine librarian (librarian III) – Healdsburg regional library full-time 40 hours per. Sonoma County Library. Sonoma, 2016. URL: <https://sonomalibrary.org/sites/default/files/Wine%20Librarian%203-5-2016%20external%20final.pdf>.
6. Farrier J. Actual Job: Cheese Librarian. Neatorama. Denver, 2016. URL: <https://www.neatorama.com/2016/03/09/Actual-Job-Cheese-Librarian/>.
7. Fawcett K. 11 Amazing Hotels for Book Lovers. Mental Floss. 2018. URL: <http://mentalfloss.com/article/91226/11-amazing-hotels-book-lovers>.

References

1. : Law of Ukraine on grapes and grape wine from June 16 2005 № 2662-IV. (2018 November 23). Bulletin of Verkhovna Rada of Ukraine. Kyiv: Parlam. vyd-vo [in Ukrainian].
2. Strogal M.O. (2016). Charity and fundraising: foreign experience. Culture of Ukraine. Culturology, 52, 46-56 [in Ukrainian].
3. Eigenbrodt O. (2008). Designing Library Facilities for Everyone? Providing Space for Informational Participation. BOBCATSSS. Berlin, 16, 89-102. Retrieved from <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.465.1712&rep=rep1&type=pdf> [in English].
4. Kirchberg V. (2005). Gesellschaftliche Funktionen von Museen : makro-, meso- und mikrosoziologische Perspektiven. Wiesbaden [in German].
5. Lear B. (2016). Wine librarian (librarian III) – Healdsburg regional library full-time 40 hours per. Sonoma County Library. Sonoma. Retrieved from <https://sonomalibrary.org/sites/default/files/Wine%20Librarian%203-5-2016%20external%20final.pdf>. [in English].
6. Farrier J. (2016). Actual Job: Cheese Librarian. Neatorama. Denver. Retrieved from <https://www.neatorama.com/2016/03/09/Actual-Job-Cheese-Librarian/>. [in English].
7. Fawcett K. (2018). 11 Amazing Hotels for Book Lovers. Mental Floss. Retrieved from <http://mentalfloss.com/article/91226/11-amazing-hotels-book-lovers>. [in English].